

OMALET

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera întâi)

22 decembrie 2010*

În cauza C-245/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 234 CE de arbeidshof te Brussel (Belgia), prin decizia din 25 iunie 2009, primită de Curte la 6 iulie 2009, în procedura

Omalet NV

împotriva

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid,

CURTEA (Camera întâi),

compusă din domnul A. Tizzano, președinte de cameră, domnii J.-J. Kasel, A. Borg Barthet, E. Levits (raportor) și doamna M. Berger, judecători,

* Limba de procedură: olandeza.

avocat general: domnul Y. Bot,
grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 7 octombrie 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru Omalet NV, de D. Van Der Mosen și H. Van de Cauter, avocatul;
- pentru Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de P. Derveaux, avocat;
- pentru guvernul belgian, de doamnele L. Van den Broeck și C. Pochet, în calitate de agenți;
- pentru guvernul danez, de doamna V. Pasternak Jørgensen, precum și de domnii R. Holdgaard și C. Vang, în calitate de agenți;
- pentru guvernul german, de domnii M. Lumma și J. Möller, în calitate de agenți;
- pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

- pentru guvernul finlandez, de doamna A. Guimaraes-Purokoski, în calitate de agent;

- pentru guvernul Regatului Unit, de doamna H. Walker, în calitate de agent, asistată de domnul T. de la Mare, barrister;

- pentru guvernul norvegian, de domnii Ø. Andersen și K.B. Moen, în calitate de agenți;

- pentru Comisia Europeană, de domnii M. van Beek și V. Kreuzschitz, în calitate de agenți,

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește aplicarea și interpretarea articolului 49 CE.

- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Omalet NV (denumită în continuare „Omalet”), pe de o parte, și Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (Oficiul

Național de Asigurări Sociale, denumit în continuare „Rijksdienst”), pe de altă parte, în legătură cu răspunderea solidară a Omalet, în calitate de întreprinzător principal, pentru o parte din datoriile la sistemul de asigurări sociale ale unui subcontractant neînregistrat stabilit în Belgia, precum și cu obligația acestei societăți de a efectua o reținere din plățile pe care trebuia să le efectueze în favoarea subcontractantului menționat.

Cadrul juridic

- 3 Articolul 30 bis din Legea din 27 iunie 1969 de revizuire a Decretului-lege din 28 decembrie 1944 privind asigurările sociale ale lucrătorilor, în versiunea aflată în vigoare la data desfășurării situației de fapt din acțiunea principală (denumită în continuare „Legea din 1969”), avea următorul cuprins:

„[...]

§ 3. Comitentul care, pentru lucrările prevăzute la § 1, face apel la un întreprinzător care nu era înregistrat la momentul încheierii convenției este răspunzător în mod solidar pentru plata datoriilor la sistemul de asigurări sociale ale cocontractantului său.

Întreprinzătorul care, pentru lucrările prevăzute la § 1, face apel la un subcontractant care nu era înregistrat la momentul încheierii convenției este răspunzător în mod solidar pentru plata datoriilor la sistemul de asigurări sociale ale cocontractantului său.

[...]

Răspunderea solidară este limitată la 50% din prețul total al lucrărilor, fără taxa pe valoarea adăugată, care au fost subcontractate cu întreprinzătorul sau cu subcontractantul neînregistrat.

[...]

§ 4. Comitentul care efectuează plata integrală sau parțială a prețului lucrărilor prevăzute la § 1 unui întreprinzător care, la momentul plății, nu era înregistrat are obligația ca, la efectuarea plății, să rețină și să plătească 15 % din suma pe care o datorează, fără taxa pe valoarea adăugată, către [Rijksdienst], potrivit modalităților stabilite de Rege.

Întreprinzătorul care efectuează plata integrală sau parțială a prețului lucrărilor prevăzute la § 1 unui subcontractant are obligația ca, la efectuarea plății, să rețină și să plătească 35 % din suma pe care o datorează, fără taxa pe valoarea adăugată, către [Rijksdienst], potrivit modalităților stabilite de Rege.

Cu toate acestea, întreprinzătorul este scutit de obligația de reținere și de plată prevăzută la paragraful anterior dacă, la momentul efectuării plății, potrivit modalităților care vor fi stabilite de Rege, subcontractantul nu este debitor al [Rijksdienst] sau al unui fond de asigurări sociale sau a obținut pentru sumele datorate termene de plată extrajudiciare sau în temeiul unei hotărâri judecătorești având putere de lucru judecat și face dovada respectării stricte a termenelor impuse și este înregistrat ca întreprinzător. În acest scop, [Rijksdienst] constituie o bancă de date accesibilă publicului care are forță probantă pentru aplicarea acestui paragraf.

În cazul în care întreprinzătorul este un angajator care nu este stabilit în Belgia, care nu are datorii la sistemul de asigurări sociale în Belgia și ai cărui lucrători au toți un certificat de detașare legal, reținerile prevăzute de prezentul paragraf nu se aplică plăților care îi sunt datorate.”

Acțiunea principală și întrebările preliminare

- 4 În calitate de promotor imobiliar, Omalet a făcut apel la un subcontractant stabilit în Belgia, însă neînregistrat în acest stat membru. Acest subcontractant a emis două facturi, prima la 2 aprilie 2003, pentru o sumă de 4 136,10 euro, iar a doua la 29 aprilie 2003, pentru o sumă de 4 493,69 euro. Aceste două facturi au fost plătite.

- 5 Subcontractantul menționat, declarat în stare de faliment la 25 septembrie 2003, avea, la acea dată, o datorie de 57 593,87 euro față de Rijksdienst. În temeiul articolului 30 bis alineatul 3 din Legea din 1969, Rijksdienst a solicitat Omalet plata sumei de 4 314,90 euro în temeiul răspunderii solidare pentru datoria la sistemul de asigurări sociale a aceluiași subcontractant, limitată la 50 % din suma totală a lucrărilor. În temeiul articolului 30 bis alineatul 4 din această lege, a fost solicitată Omalet o sumă suplimentară de 6 040,85 euro din cauza faptului că aceasta din urmă nu efectuase reținerile prevăzute de acest articol.

- 6 Întrucât litigiul nu a putut fi soluționat pe cale amiabilă, Rijksdienst a chemat în judecată Omalet, printr-o cerere formulată la 25 aprilie 2007, la arbeidsrechtbank te Brussel (Tribunalul pentru Litigii de Muncă din Bruxelles). Prin hotărârea din 25 aprilie 2008, această instanță a constatat că cererea Rijksdienst este întemeiată și a obligat Omalet la plata sumei de 10 355,75 euro plus dobânda legală cu începere de la 1 februarie 2006, precum și a cheltuielilor de judecată.

- 7 Printr-o cerere din 23 mai 2008, Omalet a declarat apel împotriva acestei hotărâri la arbeidshof te Brussel (Curtea pentru Litigii de Muncă din Bruxelles), invocând, printre altele, incompatibilitatea articolului 30 bis din Legea din 1969 cu articolele 49 CE și 50 CE.

- 8 În acest context, arbeidshof te Brussel a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Instanța națională trebuie să aplice articolul 49 CE într-un litigiu între [Rijksdienst] și un întreprinzător principal stabilit în Belgia, în cazul în care se solicită obligarea în solidar a acestui întreprinzător principal, în conformitate cu articolul 30 bis alineatul 3 din [Legea din 1969] (astfel cum era aplicabilă înainte de modificarea acestui articol prin articolul 55 din Legea-program din 27 aprilie 2007), la plata unei părți din datoriile unui subcontractant neînregistrat stabilit în Belgia sau în cazul în care se solicită obligarea la plată a acestui întreprinzător întrucât nu și-a îndeplinit obligația de reținere prevăzută la articolul 30 alineatul 4 din lege?
- 2) Cu titlu subsidiar, articolul 49 CE se opune unei reglementări precum cea prevăzută la articolul 30 bis alineatele 3 și 4 din [Legea din 1969] (astfel cum se aplica înainte de modificarea acestui articol prin articolul 55 din Legea-program din 27 aprilie 2007)?”

Cu privire la competența Curții

- 9 Trebuie constatat de la bun început că cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare se referă la interpretarea unor dispoziții din Tratatul CE referitoare la libera prestare a serviciilor într-o situație în care, astfel cum însăși instanța de trimitere a arătat, toate elementele litigiului principal se limitează la interiorul unui singur stat membru.
- 10 În aceste împrejurări, Curtea trebuie să își verifice competența de a se pronunța cu privire la interpretarea dispozițiilor menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 31 ianuarie 2008, Centro Europa 7, C-380/05, Rep., p. I-349, punctul 64, și Hotărârea din 11 martie 2010, Attanasio Group, C-384/08, Rep., p. I-2055, punctul 22).

- 11 În această privință, trebuie amintit că Curtea a constatat că nu are competență atunci când este evident că dispoziția de drept al Uniunii a cărei interpretare i se solicită nu poate fi aplicată (Hotărârea din 1 octombrie 2009, *Woningstichting Sint Servatius*, C-567/07, Rep., p. I-9021, punctul 43).
- 12 Astfel, potrivit unei jurisprudențe constante, normele tratatului referitoare la libera prestare a serviciilor nu pot fi aplicate unor activități în care toate elementele relevante se limitează la interiorul unui singur stat membru (a se vedea în special Hotărârea din 9 septembrie 1999, *RI.SAN.*, C-108/98, Rec., p. I-5219, punctul 23, și Hotărârea din 21 octombrie 1999, *Jägerskiöld*, C-97/98, Rec., p. I-7319, punctul 42).
- 13 Or, în speță, din dosarul transmis Curții reiese că toate elementele litigiului principal se limitează efectiv la interiorul unui singur stat membru, în măsura în care atât întreprinzătorul principal, cât și subcontractantul sunt stabiliți în Belgia, iar întreaga situație de fapt s-a desfășurat pe teritoriul acestui stat membru.
- 14 În consecință, reiese cu evidență că litigiul principal nu prezintă niciunul dintre elementele de legătură prevăzute la articolul 49 CE, astfel încât această dispoziție nu este aplicabilă.
- 15 Desigur, din jurisprudența Curții rezultă că, chiar și într-o asemenea situație pur internă, răspunsul acesteia poate fi totuși util instanței de trimitere, în special în cazul în care dreptul național i-ar impune să acorde unui resortisant al unui anumit stat membru aceleași drepturi precum cele conferite în aceeași situație de dreptul Uniunii unui resortisant al altui stat membru (a se vedea în special Hotărârea din 5 decembrie 2000, *Guimont*, C-448/98, Rec., p. I-10663, punctul 23, Hotărârea din 30 martie 2006, *Servizi Ausiliari Dottori Commercialisti*, C-451/03, Rec., p. I-2941, punctul 29, Hotărârea din 5 decembrie 2006, *Cipolla și alții*, C-94/04 și C-202/04, Rec., p. I-11421,

punctul 30, precum și Hotărârea din 1 iunie 2010, Blanco Pérez et Chao Gómez, C-570/07 și C-571/07, Rep., p. I-4629, punctul 36).

- 16 Cu toate acestea, situația în speță este diferită. Astfel, în cererea sa de pronunțare a unei hotărâri preliminare, însăși instanța de trimitere a menționat o hotărâre a Grondwettelijk Hof (Curtea Constituțională) în care această Curte a considerat că articolul 49 CE nu se aplică în cazul în care cauza care se află pe rolul instanței se situează în întregime în ordinea juridică internă. Confruntată cu problema dacă articolul 30 bis alineatul 1 din Legea din 1969 este contrar principiilor egalității și nediscriminării consacrate de Constituția belgiană în măsura în care acesta prevede o diferență de tratament între comitenții și constructorii stabiliți în Belgia care fac apel la un cocontractant străin neînregistrat în Belgia care pot invoca articolele 49 CE și 50 CE, pe de o parte, și cei care fac apel la un prestator de servicii stabilit în Belgia care nu pot invoca articolele respective, pe de altă parte, Curtea menționată a considerat că nu este necesar să se compare situațiile care sunt reglementate exclusiv de ordinea juridică internă cu cele reglementate de ordinea juridică a Uniunii.
- 17 În consecință, nu reiese din cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare că, în împrejurări precum cele din litigiul principal, instanța de trimitere are obligația să acorde întreprinderilor stabilite în Belgia aceleași drepturi precum cele conferite în aceeași situație de dreptul Uniunii unor întreprinderi stabilite în alt stat membru.
- 18 Rezultă că, în împrejurări precum cele din litigiul principal, în care toate elementele se limitează la interiorul statului membru vizat, Curtea nu are competența să răspundă la întrebările preliminare adresate de arbeidshof te Brussel.
- 19 Prin urmare, cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de arbeidshof te Brussel trebuie să fie considerată inadmisibilă.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 20 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera întâi) declară:

Respinge cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată de *arbeidshof te Brussel (Belgia)*, prin decizia din 25 iunie 2009, ca inadmisibilă.

Semnături